

До спеціалізованої вченої ради
Д 26.062.21 в Національному
авіаційному університеті
Міністерства освіти і науки України

Відгук
офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора
Баймуратова Михайла Олександровича
на дисертацію Хвана Руслана Миколайовича
на тему: «Актуальні питання формування муніципальної правової
політики в Україні», подану на здобуття наукового ступеня кандидата
юридичних наук за спеціальністю 12.00.02 – конституційне право;
муніципальне право

На основі вивчення дисертації, автореферату і праць, що були опубліковані за темою дисертації, встановлено наступне.

Актуальність теми дисертаційної роботи

Актуальність теми дисертаційного дослідження володіє полісемічним характером. По-перше, в умовах муніципальної реформи, що розгорнулася в Україні до повномасштабної агресії РФ проти нашої держави, і була заснована на децентралізації повноважень публічної державної влади з метою формування належної правосуб'єктності первинного суб'єкта місцевого самоврядування – територіальних громад, а також формування системного блоку власних повноважень органів місцевого самоврядування, – що формуються самими жителями-членами територіальних громад шляхом виборчого права або демократичних призначень, діють від їх імені та в повсякденній діяльності виражають їх інтереси – все більшого значення набувають актуальні аспекти та проблематика локальної демократії, а це потребує планомірної діяльності органів публічної влади, насамперед, державної, щодо реалізації системної та комплексної управлінської діяльності щодо самоврядних процесів, що проходять або повинні проходити в суспільстві та державі. По-друге, збройна агресія РФ проти України об'єктивувала та активізувала проблематику діяльності органів місцевого самоврядування в екстраординарних умовах існування і функціонування державності, а це також потребує відповідної позиції держави в контексті супроводження і забезпечення такої діяльності. По-третє, актуалізувалися питання післявоєнного відновлення територіальних громад, що також потребує відповідних управлінських засад державної діяльності, щодо принципів, форм, визначення суб'єктно-об'єктного складу реноваційних і реанімаційних процесів як відносно самих громад, так й їх інфраструктури, формування та відновлення відповідного муніципального і комунального господарства.

Отже, фактично йдеться про становлення, формування та реалізацію заходів муніципальної правової політики (далі – МПП) держави, яка, на жаль,

Вх № Д 26.062.21 / 64

впр 05.04.24р.

в Україні ще не сформована, не дивлячись на спорадичні спроби публічної державної влади відповідним чином здійснювати відповідні управлінські заходи щодо визначення основоположних напрямів муніципального розвитку. Свідомством чого є відсутність до цих пір обраної моделі місцевого самоврядування в державі.

Саме в цих умовах незрівнянно зростає роль і значення муніципальної правової політики держави, що є іманентною організаційною і нормативною основою, основоположним праксеологічним засобом реалізації, універсальним процесуально-процедурним, функціонально-технологічним методом організаційної та організаційно-правової діяльності органів місцевого самоврядування держави в умовах наведених вище режимів.

З огляду на це, дисертаційна робота Хвана Руслана Миколайовича, що присвячена актуальним питанням формування муніципальної правової політики в Україні, є не тільки своєчасною, але й вельми актуальною, оскільки скерована на системне і комплексне дослідження та вирішення актуальної наукової проблематики через формування її доктринального обґрунтування і визнання її прагматично-контекстуальної цінності.

Зв'язок дисертаційної роботи з науковими планами і темами

Дисертаційна робота виконана в межах бюджетної теми «Конституціоналізм у державо- та правотворенні України: стан, проблеми та перспективи» (державний реєстраційний № 0111U002227) Інституту законодавства Верховної Ради України, а також науково-дослідної теми «Міжнародні стандарти міжнародних організацій та їх імплементація державами-членами» (номер державної реєстрації 69-2021/150106) факультету міжнародних відносин Національного авіаційного університету. Для вирішення цієї проблеми автором було розроблено актуальну проблематику та інтегративну модель формування муніципальної правової політики в Україні, яка, враховуючи виклики постмодерну, а також правової глобалізації виходить із необхідності впровадження європейських принципів публічної адміністрації, включаючи й принципи місцевого самоврядування, зокрема децентралізації влади та нової парадигми муніципального права (передусім як публічно-сервісного права).

Оцінка обґрунтованості та достовірності наукових положень і рекомендацій, сформульованих автором

Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи, а також авторефератом та публікаціями дисертанта за темою дослідження, дозволяє зробити висновки, що наукові положення, висновки і рекомендації дисертації мають високий рівень теоретико-методологічної та емпіричної обґрунтованості. Вони базуються на фундаментальних положеннях сучасної теорії держави і права, демократичних засадах національного конституціоналізму, конституційного та муніципального права, глибокому теоретичному і

нормативно-правовому аналізі процесів децентралізації, що й лежать в основі муніципальної правової політики держави, яка формується та реалізується в умовах трансформаційних змін з урахуванням особливостей нормативно-правового регулювання в даній сфері.

Достовірність наведених у дисертації науково-методологічних положень та практичних висновків підтверджується належною кількістю опрацьованих робіт вітчизняних і зарубіжних науковців, фактологічних даних, даних інтернет-ресурсів тощо, зважаючи на реальне невелике коло спеціальних досліджень профільної проблематики.

Коректність посилань на літературні джерела дозволяє чітко відокремити наукові здобутки автора від напрацювань інших вчених, джерельно-інформаційна база дослідження включає 148 найменувань.

Отримані здобувачем результати дисертаційного дослідження, сформульовані висновки та рекомендації є науково обґрунтованими і базуються на використанні сучасних методів дослідження. Методологічну основу дисертації склала сукупність філософсько-світоглядних, загальнонаукових та спеціально-наукових методів дослідження, які націлені на об'єктивний аналіз досліджуваного предмета.

Дисертант керувався діалектичним методом наукового пізнання, який передбачає дослідження явищ і процесів в їх розвитку, взаємозв'язку і взаємозумовленості. Загальнонауковий діалектичний метод пізнання націлює на об'єктивність і всебічність дослідження. Метод діалектичної логіки дозволив визначити спільне і особливе в визначенні онтологічних аспектів становлення і взаємодії правової політики держави і МПП як її органічної частини та первинного системно-комплексного концепту локально-державного виміру місцевого самоврядування (далі – МСВ) (підрозділи 1.1; 1.2; 1.3), а також у визначенні теоретико-доктринальних та практичних підходів до визначення інституційно-структурних питань формування та функціонування МПП в Україні в контексті їх визначення, розуміння та можливої реалізації (підрозділ 2.1; 2.2; 2.3). На основі загальнонаукових методів аналізу і синтезу виявлені характерні риси формування, розвитку і вдосконалення МПП держави (підрозділи 1.2; 1.3; 1.4; 2.1), особливості блокового устрою МПП (підрозділи 2.1; 2.2), а також вплив концепту «муніципальна правова політика» на формування, розвиток і вдосконалення інституту МСВ (підрозділи 2.3; 3.1) і вплив феноменології «міжнародні правові стандарти» на формування профільної політики (підрозділ 3.2). Для визначення опорних соціальних і нормативних імперативів дисертаційного дослідження, що містяться в актуальних питаннях забезпечення конституційним і муніципальним правом держави її МПП був застосований антропологічний підхід, який дозволив сформулювати положення про людинорозмірний і людиноцентристський вимір такої політики (підрозділи 1.3; 2.1; 2.2; 3.1; 3.3). На основі аксіологічного підходу в дисертації було обґрунтовано положення про ціннісні орієнтири МПП та їх втілення в практичну площину в процесі муніципальної реформи в Україні з метою формування нових суспільних та нормативних пріоритетів в межах людської

територіальної спільноти (підрозділи 2.1; 2.2; 3.1; 3.2; 3.3). Герменевтичний підхід позначився при тлумаченні конституційних норм стосовно розуміння функціональних аспектів МПП (підрозділ 1.4), ролі і значення міжнародних правових стандартів 'прав людини в формуванні та стабілізації настанов МПП (підрозділ 3.3) через застосування опорної феноменології муніципальних прав людини (підрозділи 1.3, 2.2; 3.1).

Формально-логічні методи (дедукція та індукція,) дозволили сформулювати висновки щодо можливого використання в теорії муніципального права феноменології МПП в контексті об'єктивного зростання ролі і значення суто внутрішньодержавного інституту МСВ, а також його участі в глобальних процесах світового соціального розвитку (підрозділи 1.2; 1.3; 2.1; 2.2; 3.2). Юридично-догматичний метод застосовувався для визначення підходів для аналізу прав і свобод людини (особистості) і громадянина як об'єкта конституційного і муніципального регулювання та формулювання авторських дефініцій понять «муніципальна правова політика» (підрозділи 1.2; 1.3; 2.1, 3.3). Функціональний метод сприяв вивченню діяльності органів публічної влади стосовно участі в муніципальному реформуванні в контексті реалізації окремих настанов МПП держави, що ще знаходиться в стадії свого формування, оформлення і легалізації (підрозділ 1.2; 1.3; 2.3; 3.1).

Одержані наукові результати дисертації мають практичне значення, бо сформульовані в ній висновки та пропозиції можуть бути використані в законодавстві і правозастосовній діяльності, спрямованій на регулювання відносин у сфері діяльності органів МСВ через формування муніципальної правової політики держави. а також під час проведення конституційної і муніципальної реформ в Україні і реформування системи державного регулювання конституційно-правового статусу людини (особистості) і громадянина, а саме:

- у науково-дослідній діяльності – для подальшого теоретичного узагальнення, вироблення пропозицій та висновків стосовно конституційно-правової та муніципально-правової доктрин, вдосконалення конституційного і галузевого законодавства, формування методологічної основи і теоретичного підґрунтя досліджень процесів розвитку і вдосконалення муніципального будівництва і муніципального реформування;

- у нормопроектній (нормування, нормативізація) і законодавчій діяльності – для вдосконалення нормопроектування в сфері конституційного та галузевого законодавства в контекстуалізації розвитку і вдосконалення правового статусу територіальних громад в державі, а також системного комплексу прав, свобод і обов'язків людини, прийняття нових законодавчих актів, внесення змін у вже існуючі законодавчі акти відповідно до потреб соціального розвитку, вдосконалення конституційно-правового статусу людини (особистості) і громадянина, виконання міжнародно-правових зобов'язань держави, узятих нею при підписанні міжнародних договорів, включаючи й угоди в сфері муніципального будівництва і муніципального реформування;

- у навчальному процесі – для підготовки загальних лекційних курсів і спецкурсів, підручників, робочих програм і навчально-методичних матеріалів із конституційного права України, муніципального права України, порівняльного конституційного права, порівняльного муніципального права, міжнародного публічного права, міжнародного приватного права, міжнародного права прав людини;

- у правовиховній роботі – для налагодження системної і телеологічно спрямованої діяльності з формування відповідної правосвідомості щодо конституційної цінності прав, свобод і обов'язків людини, конституційно-правового статусу людини (особистості) і громадянина, ролі і значення територіальної громади в формуванні та реалізації основоположних настанов демократичної правової державності і суттєвої ролі в цих процесах чітко визначеної МПП держави, а також роз'яснення серед широких верств населення значення наведених феноменів та конституційно-правових інститутів для подальшого розвитку демократичної правової державності і прогресивного розвитку людства.

Завершена логіка проведеного наукового дослідження, значна кількість опрацьованих інформаційних джерел, актуальна методика та відповідна апробація результатів дослідження дають всі підстави стверджувати, що сформульовані у дисертаційній роботі Хвана Р.М. наукові положення, а також висновки та рекомендації мають вагомим доктринально-теоретичне, методологічне та практичне обґрунтування.

Наукова новизна отриманих результатів дослідження

Зі змісту дисертації, опублікованих автором наукових праць та автореферату дисертаційного дослідження Хвана Р.М. можливо зробити висновок, що основні наукові положення, висновки і пропозиції сформовані автором самостійно, відображають особистий внесок дисертанта та характеризуються науковою новизною, яка, к формулюванню автора, полягає в комплексному дослідженні актуальних питань формування муніципальної правової політики в Україні.

Серед найбільш вагомим результатів дисертаційної роботи, що визначають наукову новизну (вперше, набули подальшого розвитку, вдосконалено), слід відзначити наступні:

- зроблений висновок методологічної властивості про те, що особлива і стратегічна роль МПП детермінується і визначається, насамперед, її людинорозмірністю, – саме вона характеризується безпосередньою антропологізацією та персоналізацією, бо виникає на стику права і соціуму, права і людини, індивідуального і колективного, приватного та публічного;

- розроблене авторське розуміння МПП, під якою треба розуміти концептуальні ідеологічні та нормативні засади, систему методів та засобів організаційного та організаційно-правового характеру, що використовуються органами публічної державної влади з метою формування системи локальної демократії та її нормативно-правового простору, супроводження та

забезпечення муніципалізації суспільних процесів на локальному рівні існування і функціонування соціуму – ТГ в умовах МСВ;

- доведено, що визначення елементного складу МПП має велике значення не тільки для визначення аксіології такої політики, воно несе в собі і великий праксеологічний потенціал, бо дає уявлення про структурно-технологічні характеристики такої політики, вплив на які може сприяти на її формування, розвиток, вдосконалення, визначення стратегічних пріоритетів в процесі її здійснення;

- встановлено, що функціональні характеристики державної МПП носять генетично обумовлений та екзистенційно детермінований характер, що пояснюється значенням і роллю ТГ як природного єдиного соціального простору, в якому людина, виступаючи членом колективної людської територіальної спільноти, по-перше, здійснює свій життєвий цикл; а, по-друге, в процесі здійснення останнього реалізує свої поведінково-діяльнісні настанови у вигляді активної комунікативної взаємодії з іншими членами цього локального соціуму;

- доведено, що дослідження функціональних характеристик державної МПП в Україні з метою визначення її телеологічних настанов та напрямків, – об'єктивно приводить до визначення відповідних критеріїв, що дають можливість стверджувати про виключно динамічний характер такої політики, що спирається на її ідентифікаційні риси (онтологічно-динамічну, організаційну, синергійно-координаційну, структурно-інституційну, системно-структурну, конотаційно-муніципальну, образоутворюючу, типологічну, технологічно-операційну, демократично-мотиваційну, ідеологічно-психологічну);

- аргументовано, що ідентифікуючи державну муніципальну правову політику, яку можна визначити як самостійний та відносно автономний напрям державної правової політики, можливо оцінити її як багатоплановий, різнорівневий, системний, комплексний феномен, що в своїй єдності сполучає концептуально-ідеологічні, онтологічно-аксіологічні, організаційно-управлінські, нормативні, технологічно-функціональні, ресурсо-видові, конотаційні, наративні та інші параметри оцінки держави об'єктивізації необхідності муніципалізації суспільного і державного життя;

- встановлено, що важливим фактором формування чіткої, ясної та прозорої державної МПП виступає її формалізація через створення системи планових документів та формування організаційно-нормативних блоків – запропоновані організаційно-нормативні блоки державної МПП сформовано, виходячи з її оптимізації та належної реалізації та з урахуванням відповідних методологічних підходів;

- виявлено за підсумками проведеного системного аналізу у діях та заходах органів публічної влади України в контексті формування МПП відсутність: а) послідовності у прийнятті та скасуванні попередніх актів при прийнятті нових аналогічного змісту; б) вирішення управлінської задачі щодо прийняття вже розроблених актів (на рівні Президента України та Уряду України); в) чіткої визначеності кола суб'єктів, до повноважень яких

належить прийняття концептуальних (програмних) актів про реформування МСВ в Україні; г) координації, узгодженості та послідовності у часі, просторі, по колу суб'єктів постановки стратегічних телеологічних доміант муніципального реформування та його тактичних кроків; д) пріоритетності у постановці конкретних і чітких задач реформування; е) переліку основоположних принципів муніципального реформування і уніфікованості родових найменувань досліджуваних актів та їх проектів; е) точності в їх номенології – індивідуальних найменувань в контексті відображення їх реальної змістовності, – ставлять чітке і стратегічне завдання розробки єдиного документу стратегічної властивості з муніципального реформування з чіткими ознаками нівелювання наведених недоліків та врахуванням позитивних наробок ретроспективного планування, конституційно-законодавчого проєктування та належного організаційного і організаційно-правового супроводження і забезпечення профільних процесів;

удосконалено:

- положення про те, що МПП по своїй сутності є системною, комплексною і планомірно обґрунтованою і формалізованою муніципальною стратегією, що робить за можливе краще пізнати природу та змістовне наповнення МСВ та аксіологічно-екзистенційну цінність територіальної громади як універсальної людської спільноти, в межах якої проходить і здійснюється життєвий цикл людини, – а для належної організації такої політики об'єктивується необхідність стратегічного мислення, стратегічного планування, – як для подальшого розвитку територіальних громад, через усвідомлення важливості формування бачення майбутніх пріоритетів місцевого розвитку, так і встановлення відповідних цілей та завдань для їх досягнення, що включає до себе і визначення елементного складу такої політики;

- положення про те, що перехід до формування МПП вимагає кардинального перегляду всієї ідеології МСВ, технологій управління, практики прийняття рішень та розподілу ресурсів, – на практиці це означає трансформацію і перехід широкого кола заінтересованих суб'єктів на нові парадигми та форми діяльності: від підпорядкування до розуміння; від пасивної до активної участі територіальних громад у вирішенні місцевих проблем; від закритих до відкритих форм діяльності органів МСВ; від соціально-корпоративного до нормативно-правового змісту прийняття рішень, чіткого регулювання ординарного муніципального процесу та процедур; від розподілу матеріальних та фінансових ресурсів до збільшення цих ресурсів за допомогою стратегічного планування та управління; від мобілізації використання ресурсів до запланованого типу їх примноження та розвитку; від окремого вирішення питань функціонування та розвитку – до їх спільного та узгодженого досягнення;

- висновок, що муніципальне реформування в Україні є складним комплексним і системним фактором, що скеровано в бік провадження нових управлінських, організаційних, нормативно-правових європейських стандартів у сфері МСВ, з метою побудови його ефективної моделі

національного зразка, що базується на засадах децентралізації та субсидіарності;

дістали подальшого розвитку:

- положення про те, що у функціональному розумінні можна говорити не тільки про особливу і важливу роль правової політики держави, її розробки для реалізації задач і функцій такої держави, але й про складний структуротворчий характер цього феномену, що фактично уособлює роль і місце держави в системі нормативних координат «суспільство – держава – особистість», її супроводжувальну і забезпечувальну роль у формуванні, легалізації, функціонуванні, реалізації, розвитку і вдосконаленні правового статусу кожного з наведених вище суб'єктів, – причому, з фактичною вказівкою на принципи, методи і засоби такого супроводження та забезпечення;

- положення про те, що розуміння та з'ясування державної МПП у її формалізованому та функціональному вигляді, – як відповідної програми, технології, системи комунікації, – неможливо без обов'язкового врахування її діяльнісно-функціональних засад, що спираються на організаційно-управлінську та організаційно-нормативну діяльність уповноважених органів публічної влади з муніципалізації всіх сфер життєдіяльності соціуму і держави;

- положення про те, що в умовах розбудови соціально-політичних та економічних засад Української держави, особливо в контексті проведення і реалізації настанов конституційної реформи в державі, органічною частиною якої виступає адміністративно-правова та муніципально-правова реформа, – розробка та існування державної МПП не має альтернативи і виступає одним із найважливіших напрямків діяльності держави.

Повнота висвітлення і викладення сформульованих у дисертаційній роботі положень, висновків і рекомендацій в опублікованих автором працях та авторефераті

Основні положення, висновки та рекомендації дисертації доповідались і отримали схвалення на всеукраїнських науково-практичних конференціях: Всеукраїнській науково-практичній конференції «Міжнародні та європейські стандарти МСВ: проблеми імплементації в Україні» (20 грудня 2019 р., м. Львів); Третій щорічній Всеукраїнській науково-практичній конференції «Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості» (м. Київ, 06 грудня 2019 р.); XII науково-практичній конференції «Правові аспекти публічного управління: теорія і практика» (17 грудня 2020 р., м. Дніпро).

Основні результати дисертаційного дослідження висвітлено у 9 наукових працях, зокрема: 6 наукових статтях, 3 з яких опубліковано у вітчизняних періодичних наукових фахових виданнях (в тому числі і тих, що входять до міжнародних наукометричних баз даних), 2 статті в іноземному

науковому періодичному виданні фахового профілю та 1 стаття у вітчизняному періодичному науковому виданні.

Ба більше, в процесі опрацювання відгуку опонента, нами знайдена ще одна публікація автора – Ruslan Khvan, «State legal policy: methodological and ontological approaches to understanding and definition», що опублікована у міжнародному часописі «Evropský politický a právní diskurz», Svazek 7, 2. Vydání 2020. «European political and law discourse». Volume 7. Issue 2. 2020. DOI: 10.46340/eppd.2020.7.2, що не увійшла до переліку його наукових праць, що, на наш погляд, свідчить про суттєвий науковий процес, у якому був задіяний автор дисертаційного дослідження.

Наукові публікації повною мірою відображають основні результати дисертаційної роботи.

Оцінка ідентичності змісту автореферату та основних положень дисертації

Автореферат дисертації відповідає встановленим вимогам, у повній мірі відображає сутність і зміст дисертаційного дослідження, наявною є ідентичність основних наукових положень і наукового внеску автора.

Наукові положення, висновки і рекомендації щодо можливостей практичного використання отриманих результатів, які представлені дисертантом в авторефераті, належним чином розкриті, деталізовані та обґрунтовані у самій роботі. Тобто, є всі підстави стверджувати, що Хван Руслан Миколайович виконав всі вимоги щодо кількості та обсягу публікацій основного змісту дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук.

Зауваження до окремих положень дисертаційної роботи

Поряд з позитивною оцінкою результатів дослідження і визнанням високої наукової і практичної цінності дисертаційної роботи Хвана Р.М., належного рівня її наукової новизни, вважаємо, що низка положень, що репрезентовано у роботі, потребують додаткового обґрунтування або мають дискусійний характер, що може слугувати підставою для наукової дискусії. А саме:

1. На нашу думку, треба було б навести історичну періодизацію щодо формування муніципальної правової політики держави в Україні, що б надало необхідну чіткість та розуміння зусиль держави та інших суб'єктів у її розробці;

2. Вважаємо, що було б обов'язково в дисертаційному дослідженні зробити наголос на тому факті, що в основі формування муніципальної правової політики держави, визначенні її блоковості, лежить комунікація суб'єктів конституційного і муніципального права між собою в профільній сфері, що є універсальним методом і засобом, а також важливою гарантією врахування інтересів суб'єктів муніципально-правових відносин;

3. В дисертаційному дослідженні варто було б зазначити, що умовою успіху в формуванні муніципальної правової політики держави в Україні є, насамперед, синергійна взаємодія суб'єктів муніципально-правових відносин, включаючи й відповідні органи публічної влади (законодавчі, виконавчі, судові, контрольні);

4. Серед положень щодо практичної значимості дисертаційного дослідження автор зазначає, що воно може бути застосованим:

А) у нормопроектній (нормування, нормативізація) і законодавчій діяльності – для вдосконалення нормопроектування в сфері конституційного та галузевого законодавства в контекстуалізації розвитку і вдосконалення правового статусу територіальних громад в державі, а також системного комплексу прав, свобод і обов'язків людини, прийняття нових законодавчих актів, внесення змін у вже існуючі законодавчі акти відповідно до потреб соціального розвитку, вдосконалення конституційно-правового статусу людини (особистості) і громадянина;

Б) для виконання міжнародно-правових зобов'язань держави, узятих нею при підписанні міжнародних договорів, включаючи й угоди в сфері муніципального будівництва і муніципального реформування.

Звідси виникає низка питань:

- по-перше, як автор вважає реалізацію феноменології нормопроектування в процесі розробки муніципальної правової політики держави – за рахунок розробки одного єдиного документу на рівні концепції, хартії, закону в розробки яких будуть приймати участь всі рівні публічної влади держави, включаючи й Президента України, або низку документів, що будуть передбачати і визначати конкретні заходи кожного з рівнів публічної влади (державної та самоврядної /муніципальної/) в цьому процесі?

- по-друге, як автор дослідження оцінює реальне виконання Україною своїх міжнародно-правових зобов'язань, узятих нею при підписанні міжнародних договорів в сфері муніципального будівництва і муніципального реформування?

5. На с. 130 дисертаційного дослідження автор зазначає, що для формування організаційно-нормативних блоків муніципальної правової політики держави, а також в контексті її оптимізації та належної реалізації можна запропонувати декілька методологічних підходів, серед яких він виокремлює публічно-рівневий методологічний підхід, що базується на об'єктивній необхідності становлення системи взаємовідносин між різними рівнями публічної влади в державі, тобто відносин між публічною державною владою та публічною самоврядною (муніципальною) владою з метою акумуляції їх зусиль щодо муніципалізації суспільного та державного життя. Виходячи з таких настанов, як автор оцінює сучасний стан взаємовідносин між різними рівнями публічної влади в державі та які він бачить шляхи для їх вдосконалення?

Проте, варто наголосити, що вказані недоліки і наведені зауваження в основному вказують на дискусійні моменти або мають рекомендаційний характер й не є суттєвими та не заперечують загальну позитивну оцінку

дисертації Хвана Р.М. як ґрунтового та цікавого дослідження, що містить наукову новизну та має теоретико-методологічну, а також практичну цінність.

Відповідність дисертаційної роботи встановленим вимогам

За своєю структурою, обсягом та оформленням дисертація відповідає вимогам, передбаченим Порядку присудження наукових ступенів, затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 року (зі змінами).

Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, логічно об'єднаних у десять підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Назва дисертації відбиває її зміст, що, своєю чергою, свідчить про оптимальне досягнення сформульованої мети та вирішення поставлених автором завдань дослідження.

За кожним розділом дисертаційного дослідження і за роботою в цілому зроблено ґрунтовні висновки, одержані автором особисто.

Оформлення і зміст дисертаційної роботи відповідають вимогам, що висуваються до дисертацій, поданих на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук.

Загальний обсяг роботи становить 293 сторінки, з них основного тексту 253 сторінки. Список використаних джерел і літератури налічує 148 найменувань і займає 17 сторінок.

Автореферат забезпечує ідентичність основних положень висновків та пропозицій автора дисертаційної роботи та відповідає встановленим вимогам.

Загальний висновок про відповідність роботи встановленим вимогам МОН України

Дисертаційна робота Хвана Руслана Миколайовича на тему: «Актуальні питання формування муніципальної правової політики в Україні» є актуальним, самостійно виконаним та завершеним науковим дослідженням. Отримані результати та висновки належно обґрунтованими, містять наукову новизну, мають теоретичне та практичне значення. Автором запропонований підхід до розв'язання важливої наукової проблеми, що виявляється в обґрунтуванні теоретико-методичних і методологічних основ феноменології муніципальної правової політики в Україні, її формування та реалізації в умовах муніципальної реформи та децентралізації повноважень органів публічної влади в державі.

Автореферат відповідає основним положенням роботи.

Зміст дисертації та автореферату відповідає паспорту спеціальності 12.00.02 – конституційне право; муніципальне право.

Основні наукові результати достатньо повно відображені у публікаціях.

Зазначене засвідчує, що за своїм змістом, актуальністю, оформленням, методологічними підходами до вирішення наукових проблем, теоретичним та

прикладним значенням отриманих результатів дисертаційна робота на тему «Актуальні питання формування муніципальної правової політики в Україні» відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 року (зі змінами), а її автор Хван Руслан Миколайович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.02 – конституційне право; муніципальне право.

Офіційний опонент:

Доктор юридичних наук, професор,
Заслужений діяч науки і техніки України,
професор кафедри політичних наук і права
Південноукраїнського національного педагогічного
університету імені К.Д. Ушинського

М.О. Баймуратов

